

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 2 października 2014 roku Sąd Rejonowy w Kutnie w sprawie z wniosku R. W. z udziałem R. Z. o podział majątku wspólnego:

I. stwierdził, iż w skład majątku wspólnego byłych małżonków R. W. i R. Z. wchodzi:

1. ruchomości:

- a) komplet mebli kuchennych o wartości 200 (dwieście) złotych,
- b) komplet mebli do sypialni składający się z łóżka, dwóch szafeczek i komody o wartości 200 (dwieście) złotych,
- c) meble ogrodowe o wartości 200 (dwieście) złotych,
- d) lodówka Polar o wartości 100 (sto) złotych,
- e) dwa telewizory marki P. o łącznej wartości 100 (sto złotych), każdy po 50 (pięćdziesiąt) złotych,

2. wierzytelność z tytułu sprzedaży samochodu osobowego marki O. (...) nr rej (...), nr (...), rok produkcji 1991 o wartości 3000 zł(trzy tysiące),

3. wierzytelność z tytułu sprzedaży przyczepki lekkiej SAM nr rej (...), nr ramy (...), rok produkcji 2005 o wartości 1000 zł (jeden tysiąc złotych);

II. ustalił, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków R. W. i R. Z. wchodzi wierzytelność z tytułu nakładów dokonanych na nieruchomości zabudowanej położonej w K. przy ulicy (...), oznaczonej jako działka nr (...) – wartość nakładów 277 000 zł (dwieście siedemdziesiąt siedem tysięcy złotych).

III. ustalił, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków R. W. i R. Z. wchodzi:

1. środki zgromadzone na rachunku otwartego funduszu emerytalnego (...) Otwarty Fundusz Emerytalny (...) liczba jednostek rozrachunkowych 447. (...) o wartości 11 200,91 zł (jedenaście tysięcy dwieście złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy),

2. środki zgromadzone na rachunku otwartego funduszu emerytalnego (...) Otwarty Fundusz Emerytalny (...) liczba jednostek rozrachunkowych 467. (...) o wartości 11 685,12 zł (jedenaście tysięcy sześćset osiemdziesiąt pięć złotych dwanaście groszy).

IV. dokonał podziału majątku wspólnego opisanego w punkcie I, II, III w ten sposób, że:

1. przyznał na wyłączną własność uczestniczce postępowania R. Z. rzeczy opisane w punkcie I ppkt 1) a), 1) b), 1)c,1) d), e) oraz składniki opisane w punkcie III ppkt 2 postanowienia oraz przyznać uczestniczce postępowania R. Z. wierzytelność opisaną w punkcie II postanowienia;

2. przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy R. W. składniki opisane w punkcie I ppkt 2 i 3 oraz w punkcie III ppkt 1 postanowienia.

V. ustalił, iż udziały R. Z. i R. W. w majątku wspólnym są równe.

VI. zasądził od uczestniczki postępowania R. Z. na rzecz wnioskodawcy R. W. kwotę 136 500 zł (sto trzydzieści sześć tysięcy pięćset złotych) tytułem spłaty z tytułu podziału majątku wspólnego, płatną w terminie 8 (ośmiu miesięcy) od

dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia, wraz z ustawowymi odsetkami w wypadku uchybienia terminowi płatności.

VII. podziału majątku opisanego w pkt I ppkt 1a), b), c), d), e) i pkt III ppkt 1 i 2 postanowienia dokonał bez wzajemnych spłat i dopłat.

VIII. nakazał pobrać od wnioskodawcy R. W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kutnie kwotę 648,28 zł (sześćset czterdzieści osiem złotych dwadzieścia osiem groszy) tytułem połowy wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa na poczet opinii biegłego sądowego.

IX. nakazał pobrać od uczestniczki postępowania R. Z. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kutnie kwotę 648,28 zł (sześćset czterdzieści osiem złotych dwadzieścia osiem groszy) tytułem połowy wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa na poczet opinii biegłego sądowych.

X. zasądził od R. Z. na rzecz R. W. kwotę 2 501,90 zł (dwa tysiące pięćset jeden złotych dziewięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów opinii biegłego i połowy opłaty od wniosku.

XI. koszty zastępstwa procesowego pomiędzy stronami wzajemnie zniósł.

Powyższe orzeczenie uczestniczka postępowania zaskarżyła apelacją w całości, zarzucając mu:

I. obrazę prawa materialnego tj. art. 45 k.r.i.o. przez ustalenie wartości nakładów z majątku wspólnego stron na majątek odrębny uczestniczki, bez uwzględnienia rzeczywistej wartości budynku w momencie dokonywania podziału i w związku z tym wartości tych nakładów z daty dokonywania działu i nie uwzględnienia przy ustalaniu ich wysokości obniżenia wartości majątku przez obciążające nieruchomości ograniczone prawo rzeczowe;

II. obrazę prawa materialnego, a to art. 33 pkt. 2 k.r.i.o. poprzez niezasadne przyjęcie, iż otrzymane przez uczestniczkę od rodziców darowizny weszły w skład majątku wspólnego;

III. obrazę przepisów postępowania, a to art. 520 k.p.c. przez zasądzenie od skarżącej na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów opinii biegłego i połowy opłaty od wniosku, w sytuacji gdy ze względu na charakter sprawy nie ma zastosowania § 2 i 3 ww. przepisu;

IV. obrazę przepisów postępowania, a to art. 217 k.p.c. poprzez niezasadne oddalenie wniosku o uzupełniające przesłuchanie świadków M. Z. i T. Z., w sytuacji gdy ich zeznania o dokonanych darowiznach były sprzeczne i niezgodne z twierdzeniami skarżącej, a jako takie nie wystarczały do obalenia domniemania z art. 33 pkt. 2 k.r.i.o.

V. obrazę przepisów postępowania, a to art. 684 k.p.c. przez niezasadne przyjęcie, że opinia biegłej pozwalała na ustalenie faktycznej wartości budynku, a w konsekwencji nakładów na majątek odrębny skarżącej w sytuacji, gdy biegła nie wyjaśniła zgłoszonych wobec opinii zarzutów;

VI. obrazę przepisów postępowania, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez ocenę dowodów z pominięciem zasad logicznego rozumowania, a to:

a) niezasadne przyjęcie, iż służebność mieszkania nie ma wpływu na wartość nakładów poczynionych na nieruchomości, którą to prawo obciąża;

b) niezasadne przyjęcie, że otrzymane przez uczestniczkę darowizny od jej rodziców przeznaczone na budowę domu weszły w skład majątku wspólnego, w sytuacji gdy zeznania darczyńców nie pozwalają na wyraźne ustalenie, że ich wolą było, aby darowane pieniądze weszły do majątku wspólnego córki i zięcia;

c) niezasadne pominięcia w składzie majątku wspólnego następujących składników:

- kwoty 12.000 zł równowartości samochodu osobowego V. (...);

- kwoty 12.000 zł równowartości samochodu osobowego O. (...)
- kwoty 7.000 zł równowartości przyczepki kempingowej POLAR
- betoniarki o poj. 120 l o wartości 800 zł;
- spawarki elektrycznej o wartości 500 zł;
- drukarki i sprzętu komputerowego o wartości 500 zł;
- mebli ogrodowych o wartości 400 zł.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżąca wniosła o uzupełniające przesłuchanie świadków M. Z. i T. Z. na okoliczność dokonywanych darowizn na rzecz córki, z uwagi na to, iż treść dotychczasowych zeznań, a w szczególności brak wyraźnych oświadczeń świadków, nie pozwala na niebudzące wątpliwości ustalenie do jakiego majątku były kierowane darowizny. Odnośnie oczekiwanego rozstrzygnięcia, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w sposób określony w treści punktu IV apelacji, w tym ustalenie, że wierzytelność z tytułu nakładów dokonanych na budowę domu mieszkalnego wynosi 103.680 zł oraz zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwoty 36.917 zł tytułem spłaty w terminie 8 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w wyniku prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne, jak również w następstwie bezbłędnie zastosowanych przepisów prawa materialnego.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do sformułowanych przez skarżącą zarzutów naruszenia przepisów postępowania, gdyż wnioski w tym zakresie z istoty swej determinują rozważania co do pozostałych zarzutów apelacyjnych, bowiem jedynie nieobarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należyście przeprowadzonego postępowania mogą być podstawą oceny prawidłowości kwestionowanego rozstrzygnięcia w kontekście twierdzeń o naruszeniu przepisów prawa materialnego.

Całkowicie chybiony okazał się przede wszystkim zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, skutkującą uznaniem, że otrzymane przez skarżącą darowizny od jej rodziców przeznaczone na budowę domu weszły w skład majątku wspólnego. W tym zakresie, skarżąca zarzuca Sądowi ocenę zeznań świadków M. Z. i T. Z. (jej rodziców) z pominięciem zasad logicznego rozumowania, wskazując, iż były one sprzeczne i nie pozwalały na dokonanie jednoznacznych ustaleń. W związku z powyższym, niezasadne było również zdaniem skarżącej, oddalenie wniosku o uzupełniające przesłuchanie ww. świadków, które miało na celu wyraźne ustalenie, co było wolą darczyńców, jeśli chodzi o wskazanie podmiotu obdarowanego, a w konsekwencji majątku, do którego kierowane były darowizny. Skarżąca podniosła zatem zarzut naruszenia art. 217 k.p.c., wnosząc jednocześnie o uzupełniające przesłuchanie ww. świadków w toku postępowania apelacyjnego.

W tym miejscu przypomnieć należy, iż w myśl art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia.

Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego

przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji.

Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

W kontekście powyższych uwag należy stwierdzić brak jakichkolwiek podstaw do zakwestionowania trafności ustalenia przez Sąd Rejonowy, iż darowizny M. Z. i T. Z., dokonywane na potrzeby budowy domu skarżącej i wnioskodawcy weszły w skład majątku wspólnego tych ostatnich. W tym zakresie zeznania powyższych świadków były jednoznaczne, stanowcze oraz spójne. Świadkowie wprost zeznali, że pomagali nie tylko córce, ale i zięciowi: „wszystko dawali córce, a jak będzie miała córka, to i zięć. To było dawane wspólnie” (zeznania świadka T. Z., k. 538, 538 v), że „pomoc była dla córki i dla zięcia” (zeznania świadka M. Z., k. 546). Tożsame w treści zeznania nie dawały jakiegokolwiek podstawy do przyjęcia, że darowizny te były dokonywane jedynie na rzecz skarżącej. Przy czym, nie sposób dopatrzeć się w ocenie Sądu braku logicznego rozumowania, co uzasadniając nieprawidłową ocenę ww. dowodów, zarzuciła skarżąca. Sąd trafnie przyjął, zgodnie z logiką i zasadami doświadczenia życiowego, iż świadkowie chcieli pomóc zarówno skarżącej jak i jej ówczesnemu mężowi, jako rodzinie w zaspokojeniu ich wspólnych przecież potrzeb mieszkaniowych. Przeciwnie, skarżąca w żaden sposób nie wskazała na czym miałby polegać ów brak logiki w ocenie materiału dowodowego sprawy, poza lakonicznym stwierdzeniem, iż zeznania ww. świadków w tej materii różniły się od zeznań skarżącej i świadka w osobie siostry skarżącej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w świetle tak ustalonych okoliczności faktycznych, mających pokrycie w wiarygodnych zeznaniach ww. świadków, zbędnym było ponowne, uzupełniające ich przesłuchanie. Słusznie zatem wniosek skarżącej w tym zakresie oddalono, a więc zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 227 k.p.c. nie mógł odnieść skutku.

Drugą postacią zarzucanego Sądowi Rejonowemu naruszenia art. 233 k.p.c. jest błędne ustalenie, że obciążająca nieruchomości służebność osobista mieszkania nie ma wpływu na jej wartość, a w ostateczności błędne wyliczenie wartości należnej wnioskodawcy spłaty. Zdaniem skarżącej, pominięcie przy wycenie nieruchomości spadku jej wartości spowodowanej służebnością, prowadzi do ustalenia nierównych spłat poszczególnych uczestników, bowiem tylko jednego z nich (w tym wypadku skarżącą) obciąża ciężar związany z obniżeniem ceny nieruchomości w związku z istniejącą służebnością. W istocie zarzut powyższy pozostaje ściśle związany z zarzutem naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 684 k.p.c., odpowiednio stosowanego w niniejszej sprawie, zgodnie z którym Sąd jest zobowiązany do ustalenia składu i wartości majątku ulegającego podziałowi.

Oczywistym jest, że zasadniczo określając wartość przedmiotów tworzących majątek do podziału, należy uwzględniać ich ewentualne obciążenia, które w efekcie będą pomniejszać wartość poszczególnych składników. Jednakże, w okolicznościach niniejszej sprawy ta ogólna reguła podlegała wyłączeniu. Powodem takiego rozwiązania było to, że przedmiotową służebność osobistą ustanowiła skarżąca jako wyłączny właściciel nieruchomości bez wiedzy wnioskodawcy, a dodatkowo na rzecz swoich rodziców. Bez wątplenia skarżąca miała takie prawo jako wyłączny właściciel nieruchomości. Jednakże, wnioskodawca nie może ponosić ujemnych konsekwencji (a taką jest niewątpliwie zmniejszenie wartości należnej wnioskodawcy spłaty z tytułu nakładów) działania skarżącej w postaci obciążenia nieruchomości i to w sytuacji gdy nie miał na to wpływu. Celem postępowania o zwrot nakładów jest bowiem przyznanie małżonkowi określonej sumy jako swoistego „ekwiwalentu” za jego przyczynienie się do wzrostu

wartości majątku odrębnego, tak aby po ostatecznym rozliczeniu żaden z byłych małżonków nie wzbogacił się kosztem drugiego. Słusznie Sąd Rejonowy wskazał, że nakłady powinny mieć postać wartości bezwzględnej, inaczej niż w sytuacji podziału majątku co do nieruchomości jako takiej.

W powyższym zakresie, Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż ograniczone prawo rzeczowe (w postaci dożywotniej służebności osobistej mieszkania na rzecz rodziców skarżącej polegającej na prawie korzystania z trzech pokoi na parterze domu wraz z używalnością kuchni i łazienki) ustanowione na nieruchomości nie ma wpływu na wartość poczynionych nakładów dla celów wzajemnych rozliczeń między stronami niniejszego sporu.

Zasadnym było zatem przyjęcie przez Sąd Rejonowy wyliczeń wynikających z opinii biegłej. Chybiony jest przy tym zarzut skarżącej, iż Sąd uwzględnił ww. opinię mimo, że biegła nie odniosła się do zgłoszonych wobec tejże opinii zarzutów. Wskazać w tym miejscu należy, iż biegła odpowiedziała na zarzuty skarżącej w swojej opinii uzupełniającej. Mimo powyższego, skarżąca nadal kwestionowała treść opinii (pismo procesowe, k. 875), ale w istocie były to argumenty nie mające znaczenia dla ostatecznych wniosków zawartych w opinii, co potwierdza pośrednio fakt, iż skarżąca nie wniosowała o kolejne jej uzupełnienie (protokół z rozprawy, k. 885).

Trzecią postacią zarzucanego Sądowi Rejonowemu naruszenia art. 233 k.p.c. jest niezasadne pominięcie w ustalonych składnikach majątku wspólnego: kwoty 12.000 zł tytułem równowartości samochodu osobowego V. (...), kwoty 12.000 zł tytułem równowartości samochodu osobowego O. (...), kwoty 7.000 zł tytułem równowartości przyczepki kempingowej POLAR, betoniarki o poj. 120 l o wartości 800 zł, spawarki elektrycznej o wartości 500 zł, drukarki i sprzętu komputerowego o wartości 500 zł oraz mebli ogrodowych o wartości 400 zł., podczas gdy z zeznań uczestniczki i świadków miałyby wynikać, iż wnioskodawca wyprowadzając się zabrał ze sobą ostatnie z ww. składników, poczynając od betoniarki, a kwoty otrzymane tytułem ceny w związku ze sprzedażą ww. samochodów osobowych zatrzymał dla siebie. Odnosząc się do powyższego, zważyć należy, iż w toku postępowania w niniejszej sprawie, nie zostało wykazane, że na dzień ustania wspólności małżeńskiej ustawowej (27 lipca 2006 r.) w skład majątku wspólnego wchodziły ww. składniki. Sąd Rejonowy zasadnie przyjął, że samochody osobowe V. (...), O. (...), przyczepki kempingowej POLAR były nabywane w trakcie trwania związku małżeńskiego i zbywane przed ustaniem wspólności małżeńskiej (zaświadczenie o wpisach do ewidencji pojazdów, k. 504, zaświadczenia z ewidencji pojazdów, k. 728 i k. 913) oraz, że z materiału dowodowego nie wynika, czy kwoty uzyskane tytułem ceny z ich sprzedaży były spożytkowane przez wnioskodawcę jedynie na własne potrzeby. Skarżąca zaś nie wskazała na czym konkretnie miałyby polegać niewłaściwa ocena przez Sąd Rejonowy materiału dowodowego pod tym kątem. W konsekwencji należało przyjąć, że ww. kwoty i ruchomości nie podlegają uwzględnieniu jako składniki majątku wspólnego.

Podsumowując tę część rozważań należy stwierdzić, iż Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej analizy materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, a w konsekwencji prawidłowo ustalił zarówno skład jak i wartość nieruchomości, wysokość dokonanych przez skarżącą i wnioskodawcę nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty oraz wysokość spłat z tego tytułu.

W konsekwencji prawidłowego rozstrzygnięcia merytorycznego, nie znajduje również uzasadnienia zarzut obrazy przepisów postępowania, a to art. 520 k.p.c. przez zasądzenie od skarżącej na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów opinii biegłego i połowy opłaty od wniosku, w sytuacji gdy zdaniem skarżącej, ze względu na charakter niniejszej sprawy nie ma zastosowania § 2 i 3 ww. przepisu. Według reguły z art. 520 § 1 k.p.c. każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. A zatem, uczestnik ponosi koszty związane z jego działaniem lub czynnościami sądu podjętymi w jego interesie. Sąd właściwie zastosował art. 520 § 1 k.p.c., gdyż czynności sądu były podjęte w interesie obu stron postępowania, a udział stron w sprawie był równy. Wobec powyższego koszty postępowania Sąd rozłożył po połowie.

Przechodząc do analizy zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy prawa materialnego wskazać należy, iż wbrew twierdzeniom apelującej, Sąd ten dokonał prawidłowej interpretacji i prawidłowego zastosowania w niniejszej sprawie normy wynikającej z art. 33 pkt. 2 k.r.i.o. Z prawidłowo ustalonego materiału dowodowego wynika bowiem, że przekazując darowizny w postaci środków pieniężnych i pomagając przy budowie budynku mieszkalnego, rodzice

skarżącej mieli na uwadze dobro obojga ówczesnych małżonków, chcieli wspólnie ich wspomóc. Dokonane przez nich darowizny powiększyły zatem wspólny majątek skarżącej i wnioskodawcy.

Zupełnie nietrafiony jest także zarzut naruszenia art. 45 § 1 k.r.i.o., gdyż Sąd Rejonowy w całości prawidłowo zastosował ww. przepis do wzajemnych rozliczeń stron.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego, skarżąca nie zdołała przedstawić argumentów, które podważałyby prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu I Instancji. Z tego względu, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił apelację.

Orzeczenie w pkt II postanowienia wydano w oparciu o przepis art. 520 §1 k.p.c. jako generalną regułę postępowania nieprocesowego. Nie było bowiem okoliczności do przyjęcia zasad szczególnych rozdziału kosztów z dalszych paragrafów powołanego artykułu skoro postępowanie niniejsze w równym stopniu wyjaśniło sytuację prawną stron.